

הארט השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת ואתחנן
תשפ"ד

גיליון 225

א לעבטיגער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

תפילה ברחמים ותחנונים

מבקש ומתחנן לפניו בכמה וכמה טענות!

וזאת הייתה בעצם עבודתו שלו עצמו עוד בימי נעוריו, וכמובא (שבחי הר"ן): "עיקר עבודתו אשר על ידה זכה למה שזכה, היה רק ריבוי התפלות והתחונות והבקשות והרצוים והפיוסים - שהיה רגיל מאד להתפלל ולהתחנן לפניו יתברך. והיה מרצה ומפייס אותו יתברך - בכמה מיני תחונות ובקשות שיזכהו ברחמיו לקרבו לעבודתו יתברך. ועיקר מה שהועיל לו היו התפלות שהתפלל בלשון 'אשכנז', שהיה רגיל מאוד לייחד לו איזה מקום שמצא שאין שם בני אדם, והיה מפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו, דהיינו בלשון אשכנז. והיה מרצה ומפייס אותו יתברך ומבקש ומתחנן לפניו יתברך בכמה וכמה מיני טענות ואמתלאות שראוי לו יתברך שיקרבו לעבודתו, והיה רגיל בזה מאד מאד והיה מבלה ימים ושנים על זה".

ומאוצר מתנת חנים חננו!

היה זה חסיד רבי סנדער מהעיר 'טרשוויץ' שבאוקראינה שהיה מגיע ל'אומאן' לרגל מסחרו, והיה נכנס לציון הק', והיה זה מבלה שם שעות רבות. היה זה פעם כשהיה בציון' והחל לומר את ה'תיקון הכללי', ובאותו הזמן נכנס לציון עוד אחד מהחסידים. הלה סיפר: שכשנכנס לציון מצא את רבי סנדער מתחיל לומר את ה'יהי ירחון' שלפני אמירת התהלים, ונעצר בתיבות 'ומאוצר מתנת חנים חננו', הוא חזר על תיבות אלו פעמים אין מספר, ואמרם בשברון לב, בפשיטות ובתמימות, כאילו אין לו שום קיומם רק מאוצר מתנת החנים. אותו חסיד החל בינתיים לסדר את תפלותיו בציון, באמירת 'עשרת המזמורים', השתטחות כמנהגו, ולאחר שסיים התפלה לשמוע את רבי סנדער עדיין מחזיק בתיבות: "ומאוצר מתנת חנים חננו". לאחר מכן יצא הלו והלך לבית המדרש ושם ישב ועסק בתורה ובשיחה בעבודת ה'". לאחר כמה שעות חזר לציון הקדוש. כשנכנס לפתח הציון, נעמד מרעיד ומשתומם כשראה את רבי סנדער עדיין חוזר על התיבות "ומאוצר מתנת חנים חננו", כשכולו כיסופים והשתכחות הנפש...

בדברי המדרש (ריש פרשת ואתחנן): "עשרה לשונות של תפילה הם, ומכולן לא נתפלל משה אלא בלשון תחנונים, אמר רבי יוחנן מכאן אתה למד שאין לבריה כלום אצל בוראו, שהרי משה רבינו רבם של כל הנביאים לא בא אלא בלשון תחנונים".

ועוד מדרשי המדרש על הפסוק (משלי י"ח): "תחנונים ידבר רש ועשיר ידבר עזות", אמר רבי תנחומא: "תחנונים ידבר רש" - זה משה, שבא אצל בוראו בתחנונים. ובהמשך שם: א"ר יוחנן: "תחנונים ידבר רש" - אלו נביאי אומות העולם. א"ר אין לך צדיק באומות העולם יותר מאיוב, ולא בא אלא בתוכחות ודרך דין, שנאמר: "אערכה לפני משפט ופיו אמלא תוכחות" (איוב כ"ג). אין לך גדול מבניאם ממשתי יושעיה, ושניהם לא באו אלא בתחנונים. ישעיה אמר: "ה' חננו לך קוינו" (ישעיה ל"ג). ומשה אמר "ואתחנן אל ה'".

וכבר נאמר בדברי חז"ל (ברכות כ"ט). על המשנה: 'העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים'. 'מאי קבע, א"ר יעקב בר אידי א"ר אושעיא, כל שתפלתו דומה עליו כמשוי, ורובן אמרי כל שאינו אומרה בלשון תחנונים'.

ובש"ע (א"ח צ"ח ג) פסק כשניהם, וזה לשונו: 'יש להתפלל דרך תחנונים כרש המבקש בפתח, וכן שלא תראה התפילה כמשא כבד שמבקשים להיפטר ממנו'. וכתב שם ב'משנה ברורה': שאפילו אמרה בלשון תחנונים - אם אינו מחשב כמו שצריך דבר ובא לבקש לפני המלך, אלא מתפלל מפני החיוב לצאת ידי חובתו אינו נכון ומאוד יש לזהר בזה, אלא שבדיעבד א"צ לחזור ולהתפלל. ו'בביאור הלכה': הביא שיש כמה וכמה מגדולי הפוסקים שאומרים שצריך לחזור ולהתפלל, (ועיינו בספר אשפוף לפניו שיחי פרק ב).

מה שלמדים אנו שצריכים להתפלל בתחנונים ובהנכעה, לבקש מאוצר מתנת חנים, ולא בהרגשה של חיוב וכדומה לכן.

ולכן כותב הראשית חכמה (תוצאות חיים אות ק"ט): שצריך לבקש כעני בפתח שידע שאין מגיע לו מאומה. וכדאיתא בזוהר (בלק קצה): שכשראה דוד המלך את גודל עוצם מעלת 'תפילת העני' עד שהיא קודמת ל'תפילת משה', ול'תפילה לדוד', עמד וביקש לעשות עצמו 'עני כמ"ש (תהלים קט כב): 'כי עני ואביון אנכי', וכדרך העני שהוא מבין שאין מגיע לו והוא מתבייש מהנותו, ומתחנן אליו, כן אנו צריכים להיות בתפלתנו להשם יתברך.

כמו שלוקח הדבר בחזקה!

כך הם דברי המשנה באבות ב' (ג'): "וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא, שנאמר (ויאל ב): כי חנון ורחום הוא". ובדברי הרע"ב: 'כי רוצה בתחנונים, ועל ידי התחנונים הוא מעורר רחמים'.

ובליקוטי מוהר"ן (תורה קצ"ו) על משנה זה כותב בלשון קדשו: "וכשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים וכו' (אבות פרק ב). כי אסור לאדם לעמד עצמו על שם דבר, הינו שאסור להתקעש בתפילתו שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דווקא את בקשתו, כי זה הוא כמו לוקח דבר בחזקה, בגולה רק צריך להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים, אם יתן השם יתברך יתן ואם לאו לאו, כמובא במקום אחר (בהתורה ט תיקונין סי כ).

וזה: אל תעשה תפלתך קבע, מלשון גזילה כמו שכתוב (משלי כ"א): "קבע את קבעיהם נפש" הינו שכל מה שהוא מבקש, הן פרנסה או בנין או שאר צרכים, אסור להתקעש ולעמד עצמו בתפלתו שדווקא יעשה הקדוש ברוך הוא את תפילתו, כי זה הוא תפלת קבע - שלוקח הדבר בחזקה בגולה רק יתפלל רחמים ותחנונים".

פניני פרשה

"ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר" (ג כ"א)
אל ה' - הויה - לשון רחמים. ובסוף הפסוק: 'לאמר, ע"ד הפסוק (שמות י"ט): 'כה תאמר לבתי יעקב - אמירה לשון רכה (מדרש). שהתפילה צריכה להיות ברחמים, באמירה רכה ובלשון תחנונים. וכמובא (אבות ב י"ג): 'וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא'. ועיינו בליקוטי מוהר"ן (קצ"ח), שיש לעורר רחמים בתפילתו ולא בחזקה.

"ואתחנן אל ה'" (ג כ"א)
רש"י בדברי: 'אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנים'. ויש לדייק, שדייק בארץ ישראל ביקש 'מתנת חנים' שהיא מתנה לעם ישראל, וכמובא בדברי חז"ל (ב"ר פ"א): 'ע"פ: 'כח מעשיו הגיד לעמו, על ארץ ישראל שהקב"ה נתנה במתנה לאשר יישר בעיניו'.

"את גדלך ואת ירך החזקה אשר מי קל" (ג כ"ד)
בליקוטי מוהר"ן (תורה מ"ד): על הפסוק 'כח מעשיו הגיד לעמו' שהקב"ה נתן את ארץ ישראל למי שהוא רוצה (ע"פ דברי חז"ל). ועיי' המתאב כף שהם כ"ח פרקין דידים, מעוררין כ"ח אתונן דמעשה בראשית, ובוה יש כוח בידו לטהר אויר ארץ העמים, ובידו לתת לכל מי שירצה. (יעו"ש). ואפ"ל שזהו ענין הידיים - "ידים" הכתוב פה להמשיך את היד, מעשיו, עיי' כ"ח פרקין דידים.

ואפשר להוסיף עוד ע"פ המובא (ליקו"מ מ"ו): על השלש ידים, 'יד הגדולה', 'יד החזקה', 'יד הרמה', שלש פעמים ייד גימטרייה מ"ב, ועיי' נמתקים הדינים. וזהו הכתוב כאן: 'גדלך - יד הגדולה, ובהמשך: 'יד החזקה'. והגימטריה של ס"ת: 'החזקה אשר מ"י קל' הם 'רמה' - נגד יד הרמה', כלליות ג' ידים. ועיינו בספר 'תולדות אדם' בשם הספרים הק' שאלו הג' ידים - הרמזים בשם מ"ב ממשכים את השפע, וזהו כאן הג' ידות.

"אתה החלות" (ג כ"ד)
יש לומר בהקדם: דהא מתפלתו זו של משה נלמד תפילה לדורות, וכמובא (מ"ד דברים ב ה): 'דבר אחר בעת ההיא לאמר, מהו לאמר, לדורות, שהיו מתפללים בשעת הצרה'. וכן הוא בדבריהם (ברכות ל"ב): 'דרש רבי שמלאי לעולם יסדר אדם שבתו של הקב"ה ואחר כך יתפלל מנלן ממש, וכתוב (דברים ג-כג) {ואתחנן אל ה' בעת ההיא, וכתוב: ה' אלהים אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ירך החזקה... וכתוב בתריה: אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו'.

והנה ידוע ד"ספר התהלים" הוא ספר התפילה לדורות כמובא ע"כ בארכה, וזהו בריש תפילתו של משה: 'אתה החלות' בגימטרייה: 'ספר התהלים', עם עוד ארבעה עשר כמנין 'דוד'. ועוד עשרה כמנין עשרה הצדיקים שעל ידם נאמר מזמורי התהלים, כמובא. וזהו בדרך רמז התפילה לדורות של עם ישראל, עיי' ספר התהלים.

"אעברה נא ואראה את הארץ הטובה" (ג כ"ה)
לכאורה יש לדייק, למה בתפילתו של משה על מרים (במדרב י"ב י"א): 'התפל בתפילתו: ב' פעמים: 'קל נא רפא נא לה', ובכאן הדברי תיבת 'נא' רק פעם אחת.
ויש לומר בהקדם בדברי 'האור החיים' שם בחומש 'במדרב' על 'הקל נא' הראשון: שהוא: 'לשאלו ממידת החסד, כאמרו חסד קל, נא - לשון בקשה ופיוס לעורר מידת הרחמים'. וכן הוא בליקוטי מוהר"ן (תורה ק"ה): שיש רחמים פשוטים ויש רחמים גדולים, והרחמים הפשוטים מעוררים את הרחמים הגדולים שאין

שירת הפרשה

"ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר" - בפרשה להתפלל בלשון של תחנה ובקשה.

העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים
לבקש ולהתחנן ולהרבות בהפצרים.

תפלת העני עד למאוד גדולה וחסובה
כי תחנונים ידבר רש בצלותיה ובתפלה.

מאוצר מתנת חנם חננו - תפלתם של חסידים
צאי לך בעקבי הצאן בתחנה לעורר רחמים.

המשך פניני פרשה

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במושגת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זי"ע

"ההר הטוב הזה" (דברים ג' כ"ה)

הנסיעות למירון של פעם

מאות בשנים היו חסידים ואנשי מעשה נושאים רגליהם מירונה. מירון הייתה משאת נפשם של רבים. ימים מיוחדים בשנה שמורים למירון, כמו: שבת חנוכה, ז' אדר, ל"ג בעומר, ראש השנה, ערב ראש חודש ועוד.

היה זה החסיד ר' יענקל מלמד (קלמנוביץ) מזקני חסידי ברסלב, שהוא גם היה איש מירון בכל מאודו ובכל נשמתו. היה מרבה לנסוע לקבר הרשב"י עוד בשנים שטרם היוווסדו של ה"קבוץ" בימי ראש השנה במקום, כי מירון היתה אהובה על החסידים, ואהובה על ר' יענקל.

הנסיעה למירון ארוכה ומפרכת, הדרכים עקלקלות, הכבישים משובשים, עליות תלולות, ואוטובוסים מקרטעים. בימים רחוקים היה על הנוסעים לצאת מירושלים כבר למחרת הפסח כדי להיות בלי"ג בעומר במירון.

הנסיעה היו נוסעים ברכבת ליפו, ומשם עולים בנמל על ספינה המפלגת לחיפה. ומחיפה – יש והיו עולים על רכבת העמק עד צומת צמח, ומשם בספינה לטבריה. הספינה היתה עוצרת ליד קבר רבי מאיר בעל הנס, ומשם למירון.

אבל לרוב היו נוסעים בדרך היבשה, בדרך הקדומה מצפון לדרום, בהרי בנימין, דרך ואדי חרמיה לכיוון העיר שכם. בשכם היו מתעכבים בקבר יוסף הצדיק, מתאכסנים באורח קבע בביתו של אחד מתושבי העיר הערבים. בבוקר היו ממשיכים לטבריה להשתטח על קברו של רבי מאיר בעל הנס. פעמים התעכבו שם ימים אחדים. כידוע, ביי"ד באייר חל יום ההילולה של רבי מאיר בעל הנס, וזה הזמן להתפלל, לבקש ולהתחנן. אחר כך פנו להמשיך בעליה המייגעת המובילה צפונה למירון, מחפשים אורחת חמורים עמה יוכלו להגיע למירון. בדרום התקדמו קמעה והתעכבו הרבה. אין מה למהר, באמתחתם הייתה צידה מועטת, הדבר לא הטרד אותם, האוכל לדידם אינו העיקר, משאת נפשם היא עבודת ה', מייחלים להגיע לרבי שמעון.

ובבואם מירונה הקדישו ימים ולילות לתפילה ועבודת ה' בציון הקדוש. וכך היה החסיד רבי שמואל שפירא אומר: "איני צריך מהעולם הזה רק שלושה דברים: תורה תפילה ואת רבי שמעון... פעמים רבות רק לקראת חג השבועות היו באי מירון חוזרים לבתיהם.

ה"קבוץ" בימי ראש השנה במירון נוסד בשנת תש"א, ומאז בכל שנה ושנה היו רבים מהחסידים שמים את פעמיהם מירונה. אמצעי התחבורה התקדמו. אפשר לנסוע ברכבת או באוטובוס לתל אביב, ומשם לחיפה. הדרך נמשכת שעות ארוכות ועדיין לא מסתיימת, כי מחיפה עד מירון רחוקה הדרך. לפעמים יש אוטובוס, פעמים משיגים איזה מונית ישנה המגיע לכביש למטה, ומשם שביל הצר המטפס במעלה ההר עד הציון.

הילד ר' אלעזר מרדכי קעניג – לימים מגדולי החסידים ורבה של קהילת ברסלב בצפת, שבילדותו למד בחיידר "עץ חיים" אצל ר' יענקל מלמד, הצטרף אל אביו הגדול החסיד הנודע רבי גדליה אהרן קעניג. לימים העלה חוויות קטנות מזיכרונותיו מאותן נסיעות מלאה חוויות של חבורת החסידים:

"ימימים לפני ראשה השנה בשעת בוקר יצאנו לכיוון תחנת הרכבת הישנה על יד שכונת 'תלפיות' בירושלים, נוסעים לתל אביב, יורדים ומחכים לרכבת לחיפה. קרונות הרכבת מחולקים לתאים ובהם ספסלים ארוכים. לאחר שעות ארוכות של נסיעה הגענו לחיפה, שם מחכים עוד שעה ארוכה האוטובוס הנוסע למירון. העניינים לכאורה יגיעים למדי..."

רבי אלעזר מצייין, שהנסיעה אמנם התמשכה, אך לדבריו החסידים לא התלוננו כלל. להיפך, הלא הם נוסעים לצדיק, "מפארט צום צדיק". ובכל שנה רבי שמעון הוא אותו רבי שמעון, הציון הוא אותו ציון, והתפילות: אלו מתעצמות משנה לשנה.

ועוד מזיכרונותיו: "במקום בו נמצא רבי יענקל מלמד, שם הלב מתמוגג, שם תמצא את השלווה והשמחה. בדרךנו הארוכה למירון היה רבי יענקל דואג ליצוק ולהעשיר ברוחניות. היה מספר סיפורים, שר שירי חסידים, מלמד את בני החבורה שירים חדשים. החסידים היו יושבים יחדיו, מתפללים, מספרים מתורת רבינו. רבי יונה לבל היה פותח פה של עוגיות ומחלק לכולם. כך נוצרה אווירה משפחתית נעימה ושמחה בלי להרגיש בזמן החולף".

לקראת ערב הייתה מגיעה חבורת החסידים אל מחוז חפצם – מירון. וההתרגשות רבה. (ע"פ ספר 'וצדיק באמונתו יחיה' – סיפור חיי רבי יענקל מלמד)

יתברך, שהשם יתברך בעצמו כביכול יתפלל ויבקש מעצמו שירפא אותה, ויעורר את רחמי הגדולים. כמובא בדבריהם.

והנה בכאן שמשו רבינו הקדים בתפילתו את היחס וההודאה, בכך שהתחיל אתה החילול, וכמובא בחז"ל ע"כ - הוא כבר עורר והמשיך גדולת רחמיו, הוא עורר את מידת החסד והרחמים, כדברי ה"אור החיים" שם ב'מרים' - שעורר את מידת החסד והרחמים ב'נא' הראשון. וכן - הוא עורר את הרחמים הפשוטים - כמובא בליקו"מ - והא במידת ה'הודאה' מעוררים רחמי ית', וכמובא: 'שערי אורה שער ראשון, פנ"ח, שער הכוונות ועוד: שכשארם בא להתפלל ולשפוך שית, ישנם מקטרגים וכוחות הס"ט המונעים מתפילתו שתעלה ותתקבל למעלה, ולכן תיקנו חז"ל בתחילת התפילה צירוף מזמורי תהלים וליקוט מנביאים וכתובים שענינו הוא שבתו של מקום, להכריח את המקטרגים, ולעורר רחמיו. ולכן מובן שבכאן התפלל משה רק פעם אחת 'נא' מכיוון שכבר היה בכאן ענין ההודאה, שבכך עורר את מידת הרחמים.

"ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים... למען תחיו" (ד א) 'ועתה' - ע"פ המובא (ליקו"מ ע"ב): 'כי אין לו לאדם בעולמו, אלא אותו היום ואותו השעה שעומד בו'. והוא דיוקו של 'ועתה'.

וואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום" (ד ד)

בדבריהם (כתובות קיא.) על הפסוק 'ובו תדבק' (דברים י, כ) וכי אפשר להדבק בה' והרי כתוב 'כי ה' אלוךך אש אוכלה הוא' (שם ד, כד) אלא הריב בתלמידי חכמים וזה כאילו אתה דבק בה'. ולפי זה אפשר לומר גם בכאן על 'ודבקים' שהם התלמידי חכמים, ובהמשך 'חיים כלכם היום' שעי" ממשכיכם את ה'רוח חיים', וכמובא (ליקו"מ ח): שעי" הרוח חיים מקבלים מהצדיק והרוב שבדור, כי עיקר הרוח חיים הוא בתורה כמ"ש 'וירוח אלוקים מרחפת ע"פ המים' הוא התורה, והצדיקים דבקים בתורה.

כן אפ"ל, שהצדיקים חיים - חיים נצחיים, וכמובא בחז"ל 'צדיקים במיתתם קרויים חיים', ובליקוטי מוהר"ן (תורה כ"א): 'שחיים נצחיים הם רק אצל השי"ת, ומי שנכלל בו ית' גם כן חיי נצח'.

"רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים" (ט ט)

יש לדייק בתיבת 'מאד' ע"פ דבריהם (בראשית רבה ה ט) ש'מאד' זה 'מלאך המות', שעי" ה'מאד' - זכירת יום המיתה - יוכל להישמר, וכמאמרם (ברכות ל"א). שיזכור לו יום המיתה בכדי שיוכל להתגבר על היצה"ר. ובדברי המהרש"א שם: שעדיף לנצח את היצר הרע על ידי תורה, ורק 'אם לא נצחו' מזכיר לו יום המיתה. והוא אפ"ל בפירושו דברי הקרא: 'את הדברים', רמוז על 'תורה', ורק לאחר מכן הרמז ב'מאד'.

"רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים" (ט ט)

שמירת 'גוף ונפש' יחדיו, ויעוויין בכלי יקר. 'שעל האדם לרחם על בשר הגוף, להראות לו מכל הארה ומל השגה שהנשמה משגת, וכמ"ש: 'מבשרך אל תתעלם'. רמבש"ר אחזה אלוך, והוא בכאן: החיבור בין הגוף לנשמה.

ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדו" (ט ד)

אפשר לדייק שבשרי הפסוק זה: 'ליראה אותי, ולאחמ"כ: יצא בניהם ילמדו', שבשרי על האדם לעבוד על עצמו הוא ביראת שמים, וכך הוא יוכל להנחילו לבניו, ע"ד דבריהם: 'כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים', וכמסופר על 'החפץ חיים' שמאן דהוא בא להתברך אצלו על הצלחה בחינוך בניו, אמר לו שהיה צריך להתחיל בכך מלפני שנים רבות עם עצמו. ואפשר להסמיק לכך דבריהם: (נדרים פא). 'מפני מה תלמידי חכמים אין בניהם תלמידי חכמים? מפני שלא ברכו בתורה תחלה', שעל האדם להשקיע בעצמו בו - 'בתחילה' שיהיה טופח ע"מ להטפיה.

כן אפשר ללמוד מכאן ענין ה'ציווה' שיצווה אדם את בני ביתו לאחר חייו, וככתוב 'למען אשר יצוה את בניו', והוא, בהמשך של 'אשר הם חיים על האדמה' - סיום חייו - יהיה המשכיות של: 'וצאת בניהם ילמדו'.

"ושונתם לבניך דברת בס" (ה)

דברי רש"י: 'לבניך אלו התלמידים', ואפשר לדייק: דלכך כתוב בתלמידיו הרמז בבנים, לשון: 'ושונתם' שיש לשנעם ולחזור עליהם - עד שיהיו ברור אצלם, וכמובא מרב פרידא (עירובין דף נד): 'שלימד את תלמידו ארבע מאות פעם'.

צוית ראפה <<

יש שדווקא מתחת המניעה והמחיצה הקשה מסתתר פרי מתוק!

מן הבשר הטא ישיקו הנזדים | הלמוד מ"שבת נחמו"

לזדים יקרים! שבת זו שאחרי תשעה באב - נקראת "שבת נחמו" - בה אנו קוראים ב"הפטרה" איד' שהנביא ישעיהו מנחם את עם ישראל - לאחר השבר הגדול מחרבן בית המקדש.

גם אם עם ישראל עבר את הדברים הקשים ביותר - באה הפטרה שנקראת השבת - והיא עוזרת לנו לצאת מהקשי, היא מתקנת אותנו שלא נשאר בצער, אלא נחם ונמשיך.

וקף אנו קוראים באחת הפסוקים: "מבשרת רשולם הרמי אל תיראי אמרי להרי יהודה הנה השם אלקיכם". כן, השם לא עוזב אותנו חס ושלום, הוא מתקן אותנו וואמר לנו: "אל תיראי - אל תפחדו הוא נמצא איתנו תמיד... כמה זה מתקן אותנו - שגם אם אנו עוברים קשיים גדולים בחינו אנו - אין לנו להשאיר בקשי אלא להתעודד ולהמשיך, לדעת שהשם איתנו.

לא לחנם אמרו לנו חכמינו: שגזרה על המת שישתפח מהלב. כי על האדם לשפח את צרותיו וקשייו, ועליו תמיד להתחיל מתקדש ולהמשיך, וכמו שכתוב בשיחות הר"ן' שהשפחה זה טוב לאדם, בקדי שישפח מה שהיה, ויוכל להתחיל התחלה חדשה.

וקף כותב רבי נפתלי תלמידו של רבנו נחמן מברסלב, במקטב התחזקות לאחד שעבר הרבה צרות וקשיים: "מקבילים להתנחם, כמו שכתוב: 'עמנו נחמו עמי אמר אלקיכם' והתורה היא נחמית, ובקל אדם ובקל זמן, וגם עתה היא אומרת נחמו".

משבת נחמו נקח צידה לדרךנו אנו - שגזע להתנחם ולשפח, להתחיל מתקדש ולהמשיך...